

XXI-oji Jaunųjų mokslininkų psichologų konferencija

ŠIŲ LAIKŲ ŽMOGUS

2024 m. gegužės 10 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
21st Conference of Junior Researchers in Psychology
A PERSON OF OUR TIMES
May 10, 2024

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

ORGANIZACINIS KOMITETAS

| ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair: Rita Jakštienė

Nariai | Members: Greta Guogaitė,
Agnietė Kairytė, Momina Khalid Butt,
Justė Margevičienė, Dovilė Mikučionytė,
Miglė Rudytė.

Studentai | Students:

Rugilė Goštautaitė, Rūta Macijauskaitė,
Dalia Ustinavičiūtė, Gintarė Ušakovaitė.

LiPSA nariai | LiPSA members:

Evelina Laurynaitė, Silvija Žukaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS

| SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė | Chair: prof. dr. Roma Jusienė

Nariai | Members: prof. dr. Evaldas Kazlauskas,
prof. dr. Ilona Laurinaitytė, doc. dr. Antanas Kairys,
doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton,
doc. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė,
doc. dr. Paulina Želvienė, dr. Lauryna Rakickienė.

KONFERENCIJOS GLOBĖJA

| PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI

| CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

RĖMĖJAI

| SPONSORS

INFORMACINIS RĖMĖJAS

| INFORMATIONAL SPONSOR

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

<https://doi.org/10.15388/Proceedings.2024.43>

ISBN 978-609-07-1047-0 (Leidinio forma: Elektroninis - PDF)

Copyright © 2024 Authors. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

DEPRESIJOS IR MOKYMAŠI SKATINANČIŲ VEIKSNIŲ SĄSAJOS MOKANTIS NUOTOLIU

Romualda Rimašiūtė-Knabikienė¹, Aistė Diržytė^{2,1}, Aidias Perminas³

¹ *Mykolo Romerio universitetas, Psichologijos institutas*

² *Vilniaus Gedimino Technikos universitetas*

³ *Vytauto Didžiojo universitetas*

Vidinė mokymosi motyvacija susijusi su geresniais mokymosi rezultatais ir didesniu pasitenkinimu mokymosi procesu (Yin, 2021), taip pat sustiprina srauto ar užsidegimo būsenas, kurios yra priešingos depresijai, nerimui ar nuovargiui (Ninaus et al., 2017; Hong et al., 2017). Vidinė motyvacija priklauso nuo mokinių požiūrio ir lūkesčių, atlygio ir pripažinimo, iššūkių keliančių tikslų, socialinio spaudimo ir konkurencijos (Hawi, 2010). COVID-19 karantino metu studentai patyrė padidėjusius nerimo ir depresijos požymius (Cao et al., 2020; Jojoa et al., 2021). Socialinė izoliacija galėjo sustiprinti neigiamus emocinius išgyvenimus, kas ilgainiui gali sukelti depresiją (Brooks et al., 2021) ir sumažinti mokymosi motyvaciją. Tai atveria naujas galimybes mokslininkams tyrinėti mokymosi motyvacijos veiksnius, Taigi tyrimo tikslas – nustatyti sąsajas tarp depresijos ir mokymąsi skatinančių veiksnių nuotoliniu mokymusi grįstame ugdyme.

Tyrimo dalyviai: 444 pilnamečiai asmenys (145 vyrai, 299 moterys) nuo 18 m. iki 57 m. (M = 25,19; SD = 8,27). Iš jų 189 (42,6%) besimokantys kompiuterinio programavimo Turing College, o kiti 255 (57,4%) studijuojantys socialinius mokslus Lietuvos universitetuose. Tyrime naudoti instrumentai: Mokymąsi skatinančių veiksnių klausimynas (Law et al., 2010), Paciento sveikatos klausimynas-9 (PHQ-9; Kroenke et al., 2001).

Atlikta daugialypė tiesinė regresija, naudojant depresiją kaip kriterijų ir mokymąsi skatinančius veiksnius kaip prognozuojančius veiksnius parodė, kad išoriniai mokymąsi skatinantys veiksniai prognozuoja aukštesnius depresijos įverčius, o vidiniai mokymąsi skatinantys veiksniai prognozuoja žemesnius depresijos įverčius. Tikslai, keliantys iššūkius yra reikšmingi prognozuojant mažesnius depresijos įverčius tarp nedalyvavusių kompiuterinio programavimo kursuose, o tarp nuotolinių programavimo kursų dalyvių reikšmingi ne tik tikslai, keliantys iššūkius, bet ir aiškos krypties motyvacinis veiksnys. Taigi mokymosi motyvacijos veiksniai mokantis nuotoliu susiję su depresija: individualaus požiūrio ir lūkesčių, tikslų, keliančių iššūkius, aiškos krypties, socialinio spaudimo ir konkurencijos motyvacinių veiksnių balai skyrėsi tarp depresijos įverčių, tačiau nebuvo reikšmingų skirtumų atlygio ir pripažinimo veiksmuose.

Raktiniai žodžiai: motyvacija, depresija, mokymasis.

VYRESNIO AMŽIAUS ASMENŲ SKYRYBŲ IR GEROVĖS SĄSAJOS

Giedrius Rupšys, Antanas Kairys

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Įvadas. Susietumas daugybės teoretikų ir praktikų įvardijama kaip vienas esminių žmogaus poreikių (Maslow, 1953; Ryan & Deci, 2001). O santuoka dažnai yra vienas iš pagrindinių šio poreikio patenkinimo būdų. Deja, vyresnio amžiaus (50 m. ir daugiau) žmonės dažniau išgyvena socialinę izoliaciją (Nicholson, 2012), todėl jie gali būti labiau paveikti skyrybų ir frustruoto susietumo poreikio. Taip pat, nepaisant nemažo kiekio tyrimų apie skyrybų

pasekmes, vyresnio amžiaus žmonių imtis, ypač Europoje, yra santykinai mažiau tyrinėta (Lin & Brown, 2020; Alderotti et al., 2020). Tad šio tyrimo tikslas - ištirti patirtų skyrybų sąsają su psichologine gerove vyresnio amžiaus europiečių imtyje.

Metodika. Buvo analizuoti ilgalaikio "Europos sveikatos, senėjimo ir išėjimo į pensiją tyrimo" (angl. Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe; SHARE) 7 ir 8 bangų duomenys (DOI:10.6103/SHARE.w7.700 ir DOI: 10.6103/SHARE.w9ca800). Duomenų analizei atrinkti 50 metų ir vyresni asmenys, abiejose bangose užpildę CASP-12 psichologinės gerovės klausimyną (Wiggins et al., 2007), 7 bangos metu buvę vedę, o 8 bangos metu išsiskyrę arba likę vedę. Buvo analizuojami 21 595 asmenų duomenys (vyrai: 42,7%, amžius: $73,70 \pm 9,19$), iš jų 99 buvo išsiskyrę, o 21 496 – liko vedę.

Rezultatai. Wilcoxon testas parodė, jog psichologinė gerovė prieš ($M = 36,95$; $SD = 6,45$) ir po ($M = 37,48$; $SD = 6,53$) skyrybų statistiškai reikšmingai nesiskiria ($Z = -1,354$; $p = 0,176$). Wilcoxon testas taip pat atliktas kontrolinėje grupėje. Testas parodė, jog kontrolinėje grupėje psichologinė gerovė tuo laikotarpiu (prieš: $M = 38,21$; $SD = 5,90$; po: $M = 38,16$; $SD = 5,89$) taip pat statistiškai reikšmingai nepakinta ($Z = -1,248$; $p = 0,212$). Siekiant įvertinti patyrusių skyrybas grupės homogeniškumą, atlikta k-vidurkių klasterinė analizė. Buvo išskirtos trys grupės pagal psichologinės gerovės pokytį: tie, kuriems psichologinė gerovė po skyrybų pakyla ($N = 27$; 27,3%); nepakinta ($N = 58$; 58,6%); arba nukrenta ($N = 14$; 14,1%).

Išvados. Atlikta analizė rodo, kad, nors bendrai analizuojant vyresnio amžiaus žmonių, patyrusių skyrybas, gerovę, statistiškai reikšmingo pokyčio nenustatyta, preliminarai klasterių analizė parodė, kad grupė gali būti nehomogeniška – vieni asmenys patiria gerovės blogėjimą, tuo tarpu kitų gerovė nepasikeičia arba pagerėja. Svarbi tolesnių tyrimų kryptis būtų atskleisti, kokie veiksniai siejasi su psichologinės gerovės pokyčiais ar jų nebuvimu po skyrybų vyresniame amžiuje.

Raktiniai žodžiai: Skyrybos, psichologinė gerovė, vyresnio amžiaus asmuo.

PAAUGLIŲ ASMENYBĖS BRUOŽŲ IR SANTYKIŲ SU TĖVAIS KOKYBĖS SĄSAJOS

Paulina Smolskaitė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Išvadas. Paauglystė yra laikas, kuomet išryškėja asmenybės raidos disfunkcijos. Empirinėje literatūroje neadaptyvūs asmenybės bruožai siejami su paauglių santykių kokybe su socialinio tinklo dalyviais, ypač tėvais. Visgi daugumos tyrimų fokusas nukreipiamas į tėvų auklėjimo stiliaus ir paauglių asmenybės raidos ryšio nagrinėjimą nuošalyje paliekant pačių paauglių santykių su tėvais kokybės subjektyvų vertinimą. Šio tyrimo tikslas – išskirti paauglių neadaptyvių asmenybės bruožų grupes ir analizuoti jų sąsają su santykių su abiem tėvais kokybės vertinimu.

Metodika. Tyrime dalyvavo 208 11-17 m. amžiaus ($M = 14,25$, $SD = 1,6$) paaugliai iš įvairių miestų bei vietovių, iš kurių 124 yra merginos (59,6%), 84 vaikinai (40,4%), lankantys 6-11 klases. Paauglių santykių su tėvais kokybės vertinimui pasitelktas Santykių tinklo inventorių – santykių kokybės versija (NRI-RQV, Furman & Buhrmester, 1985). Neadaptyviems paauglių asmenybės bruožams tirti naudota DSM-5 asmenybės aprašo trumpoji forma (PID-5-BF, Krueger et al., 2013).

Rezultatai. Pasitelkus dviejų žingsnių klasterinės analizės metodą buvo išskirti paauglių santykių su tėvu (palaikančių ir konfliktiškų santykių) bei motina (palaikančių, ambivalentiškų